

Kasmet sausio-kovo mėnesiais Valstybinių miškų urėdijos (VMU) Dubravos regioninio padalinio medelyno kankorėžių aižyklos aižymo būgnas sukasi pilnu pajėgumu. Čia, į vienintelę Lietuvoje kankorėžių aižyklą suvežami medžių kankorėžiai iš visos Lietuvos.

Kad miškai Lietuvoje oštų, reikia juos sodinti, bet iki medelio pasodinimo – ilgas ir sudėtingas procesas. Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioninio padalinio medelyno kankorėžių aižykla yra medelio gyvavimo kelio pradžia.

Aižykloje pušų ir eglių kankorėžiai jau aižomi, tačiau didesnio derliaus šiais metais nesitikima. Planuojama surinkti 10-11 tonų paprastosios pušies ir iki 18 t. paprastosios eglės kankorėžių. Pavyzdžiui, vidutiniškai iš vienos tonos pušų kankorėžių išgaunama apie 15 kilogramų sėklų. Pasak VMU Miško sėklų ir sodmenų skyriaus vadovo Marijono Bernotavičiaus, situacija šiais metais sudėtinga, nes pušies kankorėžių derlius nėra didelis, todėl iš derančių sėklinių plantacijų yra surenkami visi kankorėžiai, kadangi reikalinga atnaujinti sėklų rezervą. Įmonės medelynuose pastaruoju metu kiekvienais metais pasėjama apie 300 kg pušies sėklų.

Paprastosios eglės kankorėžiai šiuo metu taip pat renkami sėklinėse plantacijose ir vežami į VMU Dubravos regioninio padalinio medelyno kankorėžių aižyklą. „Šiometinis paprastosios eglės derlius yra geras, tačiau apie 60 procentų kankorėžių yra pažeisti kenkėjų, nors atliktas išankstinis sėklų tyrimas parodė, jog pati eglės sėkla yra geros kokybės. Mūsų įmonės medelynuose paprastosios eglės sėklų sėjame apie 600 – 500 kg kiekvienais metais. Tad sėklų rezervui atnaujinti daug kankorėžių rinkti nereikės“, – sako miškininkas Marijonas Bernotavičius.

Į aižyklą atvežti eglės ir pušies kankorėžiai pirmiausiai yra džiovinami, mechanškai apdorojami specialiuose būgnuose, kad sėklos atsiskirtų nuo kankorėžio ir pradėtų savo atskirą gyvavimo kelią. Tai gana sudėtingas bei labai įdomus procesas ir vyksta jis nuo dviejų dienų iki kelių savaičių. Surinktos sėklos nusparinamos ir išvalomos bei išdžiovinamos iki nustatyto drėgnumo, kad būtų tinkamos laikyti Miško sėklų sandėlyje-šaldytuve. Čia sėklos laikomos optimaliomis sąlygomis, saugomos ne vienerius metus, kad išlaikytų savo daigumą, gyvybingumą ir kitas sėklai sudygti reikalingas savybes. Sėklų rezervas sandėlyje-šaldytuve laikomas tam, kad jeigu gamtoje atsitiktų taip, jog miško medžiai nederėtų kelis metus, mūsų įmonės medelynai turėtų ką sėti ir kasmet galėtų auginti medelius reikalingus miškų įveisimui ir atkūrimui.

Valstybinių miškų urėdijos Dubravos aižyklos Miško sėklų sandėlyje-šaldytuve šiuo metu yra ir lapuočių medžių sėklų atsargų, kurių užtektų 2-3 metams. Daugiausia laikomos juodalksnio ir karpotojo beržo sėklos, surinktos iš sėklinių plantacijų, kurios dažniausiai įveisiamos kiekviename kilmės rajone iš geriausių medžių palikuonių. „Jos papildomai formuojamos, medžiai genimi, taip skatinant dažniau ir gausiau derėti bei kad būtų kuo paprasčiau nuskinti kankorėžius. Jei medžiai aukštesni – renkama iš bokštelių“, – pasakoja VMU Dubravos medelyno vadovas Vytautas Grunskis.

Iš paruoštų genetiškai vertingų sėklų Valstybinių miškų urėdijos medelynai kasmet užaugina apie 50 mln. kokybiškų sėjinukų ir sodinukų, iš kurių apie 30 mln. panaudojama miškų urėdijos valdomiems miškams atkurti ir įveisti, o likusi dalis parduodama Lietuvos ar užsienio pirkėjams.

